

UJVIDÉKI HIRLAP.

POLITIKAI ÉS VEGYESTARTALMU LAP.

Megjelenik minden SZERDÁN és SZOMBATON.

Előfizetés: egész évre 12 K., félévre 6 K.,
negyedévre 3 K.

Egyes szám kapható a kiadóhivatalban.

Felelős szerkesztő:

dr. Nemes Sándor.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Erzsébet tér 6-ik sz.

Kéziratok vissza nem küldetnek.
Hirdetések díjszabály szerint.

Irodalmunk.

„Van is nekünk irodalmunk?” Óh, tudjuk, hogy ezzel a fitymáló megjegyzéssel fogja kísérni egy-egy poseur azt a kijelentésünket, hogy ezuttal irodalmunk felől van némi mondanivalónk. A „poseur”, „blagueur” sat. címekért nem félünk a párbajra kihívástól: van szerecsénk ismerni — természetesen csak nagy vonásaiban — a külföld irodalmát, megvan a helyes mértékünk annak megítélésére, hogy nekünk igenis van értékes irodalmunk s hogy, a ki ezt nem akarja elismerni, az csak „pózol”, nagyképekűdik, dicsekszik azzal, hogy van külföldi műveltsége, de valójában vagy a külföld irodalmát nem ismeri s azért hiszi, hogy annak a legnagyobb tisztelettel tartozik-vagy pedig a mi irodalmunkat fitymálja ismeretlenül.

Sőt leverjük ezt a külföldieskedő uri embert, ellenfelünket, ha kell, azzal, hogy mi is pose-ba vágjuk mangunkat és azt kérdezzük fennhéjázó hangon a műveltség ugynevezett székesfővárosától, az írók paradicsomától: Páris, van-e Shakespeared, Dantéd, Ibsened? van-e Petőfd-és még száz olyan igazán nagy alakod, a milyen hála a Gondviselésnek akad a többi európai irodalmakban? Ilyen kereszkérdések közt a mienket kicsinylő blagueur-ök is zavarba jönnek s hamar térdet-fejet hajtvá, külföldieskedésüktől kigyógyulnak. Mert azt be kell látni, hogy a valóban nagy író, költő, olyan sajátos, egyéni és nemzeti, hogy más nemzeteknél nem találhatni párját; de, hogy annak a más nemzetnek azért már nincs becses irodalma: az nagyon téves vélemény volna.

Olvasóközönségünk nagy többségről vétek volna föltennünk, hogy legalább is a hazai irodalmat nem ismeri, számára tehát nem szükséges bizonyítgatunk, hogy irodalmunk magas színvonala nem Herceg Ferencnek a mostanában megjelent („Idgenek között” cz) regényével kezdődik, hanem messze visszanyulik a kétszázéves, minap újra felkapott kurucnóták előtti időkhöz. Az már kevesebben tudják, hogy az idodalom s a közönség kölcsönös egymáshatása is ősrégi minálunk, s hogy a költészet termékeinek ismerete nálunk is mindig a műveltséghez tartozott.

Azzal meg épen eldicsekedhetünk, hogy a szűkebb értelemben ugynevezett sajtó, vagyis a hírlapirodalmunk máris milyen méltó társa a külföldinek, a nagy világsajtónak. A közigazgatási rovat ugyan ritkán van hivatott kézben, mert ez a szakma nálunk nagyon is új, nincs elég érzékünk iránta, de a tartalmas politikai rész, a gazdag újdonsági rovat, a változatos szépirodalmi tárca alig találhatók mind egyaránt akár a francia vagy angol, akár a németországi hírlapirodalomban; még a bécsi jár hozzánk legközelebb vagy talán mi ő hozzá, de az most már egyre megy, mert a sajtó ilyeténvolta, minémüsge már vérünkbe vált, igényünk, szükségletünk lett. Sem a francia lapoktól nem tanultuk el a hírvolat ürességét s a legkevesebb irodalmi formájú értesítés alatt a rovatvezetőnek előtérbe tolokodó névaláírását, sem „Times”-től nem azt, hogy minden cikkét vagy ezzel kezdi: „Tisztelt

Szerkesztőség!” vagy, a mi ezzel egyértelmű: „Lapunknak a következőket írják”.

Igaz, hogy a mi laputalajdonosaink nem olyan dussgazdagok, mint pl. Mosse, a páratlanul szerkesztett „Berlini Tagblatt” kiadója, a ki egy tudóst a világ körül utaztat kényelmesen, csak azért, hogy olvasói az exotikus föld részekből érdekes utelírásokat kapjanak. A mi szerkesztőinknek, lapkiadóinknak sokszor nem áll módjukban, hogy mindenrovat élére elsőrendű szakembert állítsanak érdeme szerinti díjazással. De az átlag lelkiismeretes munkáját igazolja, hogy a közönségnek is, a versengő lapársaknak is elég okuk van komolyan venni lapjaink szerepét, van szelleme, képessége hírlapiróink nagy többségének, s annak segítségével lapjuknak súlyt tudnak adni. Ezt az elismerést nemcsak a székesfővárosban megjelenő, hanem a vidéki „főleg napi” lapok is általában kivívták.

Az írói és hírlapirói világra ugyanazt a horoszkopot állítatjuk fel, mint az olvasóközönségre; a nagy átlag ma sokkal magasabb színvonalon áll műveltség és tudás dolgában, mint pl. 20-30 évvel ezelőtt, bár kiváló lángelme, mint a közönség közt kiváló Meccenas, alig van.

Újdonságok.

Kalauz.

1901. március 28-ig. Esküdtszéki tárgyalás;
március 30. Az ujvidéki kereskedő ifjak jótékonycélu zártkörű táncestélye a „Grand Hotel Mayer” disztermében;
március 31. Nagy katonahangverseny a „Grand Hotel Mayer”-ben;
április 11. Törvényhatósági bizottsági közgyűlés a városban;
április 10. 16. 17. 18. 19. és 20-án az ujvidéki járáshoz tartozók sorozása.

(Stojanovits hangverseny — Ujvidéken)

Csak nemrég rövid pár hónap alatt Kubelik Jean, Burmester Willy, Hinkó Geiger és Barbi Alice nevű idegen művészek hangversenyeztek városunkban és most pár napra a Barbi Alice külföldi nyelveken tartott hangversenye után Schäffer Péter ur hihetetlen esőkönösséggel idegen művészként lépteti fel: Stojanovits Pétert is. Nos Schäffer Péter ur, bármennyire jó és hasznos volna üzleti szempontból talán, hogy Stojanovits Péter hegedűművész szerb legyen, kötelességünknek tartjuk az igazság érdekében kijelenteni, hogy Stojanovits Péter magyar illetve magyarországi bunyevác születésű, és a hírneves Stojanovics Jenő zeneszerzőnk testvéröccsese. Miért hallgat falragaszain oly mélységesen arról, hogy Stojanovics Péter magyar hegedűjátékos? Restelli talán, hogy magyar hegedűjátékos léptet fel? Önnél tán üzleti szempontból a szerb művésznek hihető Stojanovits Péternek több értéke van, mint a magyar eredetű Stojanovitsnak? Vagy tán azért, mert külföldinek hihető, emelte fel az árakat a rendes színházi árak kétszeresére? Pedig Stojanovits Péter ur hangversenyénél nem igen kellene az árakat felemelni. Ezzel

a hangversenyző művész értékét nem akarjuk kisebbiteni, csak azt akarjuk felemlíteni, hogy ugyanez a Stojanovits Péter ur, kinek hangversenyénél egy páholy 16 koronába kerül, tegnapelőtt Pancsován a Weiffert-féle sörház termében szerb színészek és egy verseci zongorajátékos kíséretében hangversenyezett. Kiváncsiak voltunk, mennyit kérnek ott Stojanovits Péter ur hangversenyéért és e tárgyban tegnap küldött táviratunkra megjött a következő sürgönyválasz:

„Legdrágább hely két korona volt”.

Feymann szerkesztő. Tehát Pancsova után Ujvidéken lép fel sokkalta magasabb 100%-nál magasabb helyárak mellett? Jó ilyesmit tudni! De azért Stojanovits Péter ur mégis csak magyar eredetű marad! Az üres ház is igazolta, hogy a közönség ugyanolyan véleményen van, mint mi.

(Katonai szemle.) Kozmateleki Csath Lajos honvédezedes a helybeli 6. honvéd gy. e. parancsnoka, a helybeli 3. zászlóalj megvizsgálására tegnap újból ideérkezett és a „Grand Hotel Mayer”-be szállt.

(Ötszáz ezer korona kártérítés.) Ötszáz ezer korona egy szuszra kimondva is horribilis összeg, hozzá még, ha azt egy kis tót aszonyka mondja ki, illetve követeli és nem is kisebb urtól, mint a magyar államtól. Ugyanis a Krajcsi-Hlusik esküdtszéki tárgyaláson a megölt Deczki özvegye, egy 20 év körüli, hülyének látszó, gnomnagságu asszonyka az elnök kérdésére, mennyi kártérítést kér férjéért, rövid gondolkodás után 500.000 koronát kért. Az elnök többször figyelmeztette, hogy ez sok, annyi pénze a vádlottnak nincs, de a gnom tovább is csak 500.000 koronát kért — az államtól. Megítélni csak 2000-et ítélt meg, mert a vádlottnak semmijük sincs. Végül is a kis gnom csak 40 frtot kapott. És meg volt elégedve.

(Nagy katonahangverseny.) Vasárnap, e hó 31-én a „Grand Hotel Mayer”-ben nagy katonai hangverseny lesz. Kezdeté 8 órakor. Belépti-díj 20 kr.

(Lopás) Az ujvidéki állomás főnökség a rendőrségnél jelentést tett, hogy tegnap éjjel ismeretlen tettesek a vasuti teheraru raktárból egy 85 kg. sulyu zsák lisztet loptak el. A rendőrség a tetteseket nyomozza.

(„Doktor Speci.”) Mindenki ismerte azt a sajnálatraméltó öreg vak koldust, ki a „Doktor Speci” csufnévre hallgatott. Régebben nem mehetett az utcán végig, hogy az utca gyerekei utána ne szaladtak és a Speciből gúnyt ne üztek volna. De a sors csapása folytán a Speci megvakult és kénytelen volt könyörültes emberek jóságából életét fenntartani. Nemrég a kórházba vitték, hol tegnap meghalt. Városunknak egy tipikus alakkal kevesebbje van!

(Diossy Viktor főhadnagy a pétervárad katonai börtönben.) Mint hitelt érdemlő forrásból tudjuk, Diossy főhadnagyot a székesfehérvári kasszalopás elkövetőjét, kit a katonai bíróság a napokban lefokozásra és huzamosabb tartamu szabadságvesztésre ítélt, mihelyt ezen ítélet jogerőssé lett, a pétervárad katonai börtönbe fogják szállítani.

(Az esküdszék,) ma reggel kezdte a tavaly nyáron oly nagy port felvert Peskányügyet tárgyalni. Ítéletet előreláthatólag csak holnap hoznak.

(A legizletesebb asztalviz.) A legizletesebb asztalviz a „Kristály” Szent Lukács fürdői hegyiforrás, mely mint egészséges ásványvíz több száz orvos által ajánlva van.

(Honvedlovak vizsgálata.) F. hó 24-én délután 2 órakor tartatott meg a Deák-téren a városunkban használat céljából kiadott honvédhuszár lovak vizsgálata, melynek eszközésére Imrei, Rédl honvédhuszár századosok és Csázik katonai főállatorvos városunkba érkeztek és a város által kiküldött bizottság közbenjöttével a vizsgálatot megejtették. Különösen megdicsérték lovasrendőreink által használt lovakat, melyek nemcsak jótartásuk, hanem kitűnő ápolásuk által is kitűntek. A többiek is a legjobb klasszist kapták.

Esküdszéki tárgyalás.

Ujvidék, 1901. március 22.

Az új törvényház nagy esküdszéki termezsfülésig megtelt kíváncsi közönséggel. Még esküdszéki tárgyalás iránt ily nagy érdeklődést sohasem mutattak. A tárgyaláshoz több száz jegyet adtak ki. Krajcsi János és Hlusik István bűnügyét tárgyalták, kiket az ügyesség gyilkosság és rablás büntetével vádolt.

Elnök: Ringhofer Lajos, bírák: Sággy és Ernst törv. bírák, ügyész: Popovics Aurél, főügyészhelyettes, jegyző: dr. Konez Jenő, védők: dr. Nemes Sándor és Zombory László.

Az elnök a főtárgyalást megnyitja, a vádlottakat bevezeteti a terembe. A két vádlott arcáról nem is látszik, hogy mily nagy bűnyomja lelküket. Katonás lépésekkel jönnek a terembe és katonásan verik össze bokáikat.

Krajcsi János előadja: Paskinán, Zabado községben (Trencsénmegye) 1875. júl. 25-én született, nőtlen, vagyontalan, drótos, katona volt, büntetlen előéletű, róm. kath., irni olvasni tud.

Hluzsik István Kricsován (Trencsénmegyében) 1877-ben született, nős, 1 gyermek atyja, róm. kath. drótos, katona nem volt, büntetve 2 napra volt házalás miatt, irni olvasni tud.

Ezután az esküdszéket alakították meg. Tagjai lettek: ifj. Winkle István sörgyáros, Richter Dániel, Simonyi Béla tanár, Zambauer Ágoston tanár, Brancsics Blagojev tanár, Dr. Belohorszky János ügyvéd, Kuborczy Mihály cukrász, Torma Antal titkár, Resch Miklós tanító, Fodor Dániel tanár, Matkovics Rókus szobafestő, ifj. Weisz József, kefekötő.

Pótesküdt: Horváth István szatócs.

Elnök: (Vádlotthoz) maga azzal van vádolva, hogy mult évi december hó 4-én Deczki Györgyöt leitatta, bottal fejbeverte, majd késsel megszurkálta, utóbb a holttestet egy gödörbe elásta. Hallotta a vádat?

Vádlott: Igen.

Elnök: Bűnösnek érzi magát?

Vádlott: Bűnösnek érzem magam, késsel nem bántottam, csak bottal ütöttem meg.

Elnök: Tud-e imádkozni? Ismeri a 10 parancsolatot? Tudja, hogy benne van, hogy ne öl?

Vádlott: Igen.

Elnök: Találkozott maga Deczkivel házalás közben?

Vádlott: Igen.

Elnök: Mult év nyarán nem volt maguk közt valami baj?

Vádlott: Nem.

Elnök: Tanú van arra, hogy Deczki panaszkodott, hogy Deczkit tavaly nyáron leitatták és kirabolták?

Vádlott: Nem igaz.

Elnök: Mondja el az esetet.

Vádlott: Petrováczon a templomnál találkoztam Hlusik Istvánnal. Utóbb Deczki is hozzánk csatlakozott. 1/2-kor egy csárda elé értünk, hova betértünk, ott Deczki és Hlusik fél liter pálinkát hoztak, én pedig a kocsmárosától munkát kaptam, azt csináltam addig.

Mikor elvégeztem kiflit vettem, a másik kettő pálinkával is megkínált, de én nem ittam. Erre ok 1/2 liter bort rendeltek számomra. Ezt megittam. Ok időközben a másik 1/2 liter pálinkát meghozattak. Hlusik nem ivott csak Deczki. És Hlusik folyton meglökött, mutatta hogy ő nem iszik. Deczki ivás közben elmondta, hogy vasárnap otthon lesz. Hlusik erre kérdezte Deczkit, merne-e arra fogadni, hogy vasárnap otthon lesz? én figyelmeztettem Deczkit, hogy Hlusik nem iszik. Hlusik újból meglökött és intett, hogy ő nem iszik majd felkelt és hozzám jött és azt mondta én nagyon haragszom erre a Deczkire olyanyira, hogy fogaimmal megölném, csak ne félnék téled, majd megmutatnám neki. Csak olyan társam volna mint én vagyok, majd megmutatnám neki mint csinálnék vele. Én erre azt mondtam: „Nem vagyok ördög minek félsz tőlem”. Ő azt mondta nekem kezdjem el és ő majd folytatja.

Elnök: Mire értették ezt.

Vádlott: Semmire én azt hittem, hogy ő úgy érti, hogy énekelni kezdjek.

(Derütség)

Elnök: Ne tesse magát olyan bambának, ugy sem hiszük el.

Vádlott: Hlusikot kérdeztem mit kezdjek? Hlusik akkor Deczkire mutatott fejével. Én meg az ujjaimmal azt mutattam, fizessek-e?

Elnök: Igen maga azt mutatta, hogy Deczkinek pénze van.

Vádlott: Nemsokára elindultunk, Deczki és én együtt indultunk, Hlusik előre ment, ő be volt rugva, Deczki rosszul is volt. Én ezért Deczkit a kezénél fogva vezettem. Deczki elesett, és midőn felemeltem, azt monda nekem, hogy ha te nem volnál, ugy mit csinálnék én? Majd a dülöütra értünk, ott újból elesett, és közben valószínűleg a rajta levő pléh és vasrészekbe megütötte magát, mert azt mondta nekem: minek ütöttél meg? Erre Deczki botjával rám, illetve pléhtarisznyámra ütött. Én védekezésből botommal a kampós részszel fejbe ütöttem, mire elesett.

Elnök: Hányat ütött?

Vádlott: Egyet.

Elnök: Hazudik, az orvosok 10 ütést konstataáltak a fején, és ha maga csak egyet ütött, ki ütötte a többit?

Vádlott: Nem tudom.

Elnök: Ha ugyanis összeesett, minek vágott még rá?

Vádlott: Isten elvette akkor az eszemet.

Elnök: Az orvosi látélet szerint a bal és jobb karon is voltak ütések.

Vádlott: tagadja, hogy ő ütötte. Mikor elesett, arca ugy nézett ki, mintha nevetett volna, én hívtam, keljen fel, de ő csak nyöszörgött, erre gyufát gyújtottam és láttam, hogy feje be van verve és vérzik, akkor én Hlusik után szaladtam, hogy visszahívjam. Hlusik csak pár lépésnyire volt tőlem, azt mondtam, hogy fejbevágtam Deczkit megyek és feljelentem magam. Hlusik erre megjegyezte, hogy csak azt várta, hogy én kezdjek. Időközben kést vettem elő, hogy megöljem magam. Azonban Hlusik a kést kikapta kezemből és Deczkibe döfte, egyben azt monda: nemde vasárnap otthon lesz?

Elnök: A vizsgálóbíró előtt háromszor is azt mondta, hogy Hlusik nem szűrt?

Vádlott: Csak Hlusik szűrt.

Elnök: Igaz, hogy mikor Deczki már meghalt, csizmájával az arcára lépett?

Vádlott: Igen, de már akkor halva volt.

Elnök: Miért lépett rá?

Vádlott: Mikor a szántásra akartam lépni, Hlusik figyelmeztetett, hogy az puha és a lábnyomokat meg fogják látni, erre én egy gödrön átugrottam és így véletlenül az arcára ugrottam.

Elnök: Hazudik, az arcára lépett és 15-ször a szívébe szűrt.

Vádlott: Nem. Azután a bottal gödröt akartunk ásni, de mivel botom alsó része eltörtött, Hlusik bicskájával ásta a földet, én meg kapartam. Hlusik e közben megvágott, még ma is látható.

Elnök: Mikor elfogták, semilyen nyom nem volt látható.

Vádlott hallgat. Elnök: Folytassa.

Vádlott: Utóbb pléhdarabbal vágtam a földet. Mikor elkészültünk, én a fejénél, ő a lábánál fogta meg és a gödörbe tettük, ekkor Deczki tarisznyájába botlottam, én ezt Hlusiknak megmondtam, ő erre késsel a szíjt levágta és a tarisznyát, meg mindent, a mi Deczkin volt, elvitte magával.

Elnök: Nem nézte meg a táskát.

Vádlott: Nem.

Elnök: Ne hazudjon, a táská magánál volt?

Vádlott: Nem. Hlusik kivette belőle a pléh edényeket és a hátamra tette. Amikor a tarisznyát kiürítette, a kutba dobta.

Elnök: A pléh edényeket miért nem dobta a kutba?

Vádlott: Hlusik így mondta.

Elnök: Szóval ellopta?

Vádlott: Klusik azt mondta, tegyem el, legalább nem kell csinálni.

Elnök: Ugye ellopta?

Vádlott: Igen.

Elnök: Nahát, igen.

Vádlott: Az országuton újból csizmát huztunk. Ekkor azt mondtam Hlusiknak, hallod a tarisznyát eldobtuk és abban pénz volt, hisz a kocsmában mondtotta Deczki, hogy 80 frt van nála. Hlusiknál volt azonban már ekkor a pénz. Tovább mentünk. Én sirtam, Hlusik vigasztalt. A legelőn át Palánkára mentünk. Utközben Hlusik a botomat eldobta.

Elnök: Hogy jutott Deczki pénzéhez?

Vádlott: Hlusik átadta de én Palánkán visszaadtam neki. Hlusik ekkor Szerembe ment.

Elnök: Miért tagadta, hogy csizmája véres volt.

Vádlott: Hlusik tanított ki.

Elnök: Honnan vette a 40 frt 50 krt amit a zsandárok magánál találtak?

Vádlott: Hazulról kaptam, kölesönbe vettem.

Elnök: Igaz, hogy maga azt mondta, hogy katona korában egy káplárt megölt?

Vádlott: Mondtam, de nem igaz.

Az első rendű vádlott kihallgatása után Hlusik István másodrendű vádlottra került a sor.

Zombory László védő kéri, hogy I. rendű vádlottat eltávolítsák, míg Hlusikot kihallgatják.

A kir. törvényszék visszavonult és tanácskozás után a védő indítványát elutasította.

Elnök (Hlusikhoz): Megértette a vádat?

Vádlott: Igen.

Elnök: Közösen dolgoztak Krajcsival?

Vádlott: Igen.

Elnök: Igaz, hogy tavaly nyáron Krajcsi felvágta Deczki tarisznyáját és a pénzt kivette belőle?

Vádlott: Nem ez a Krajcsi volt, ennek a testvére.

A csárdáig történeteket csekély eltéréssel az I. rendű vádlottal azonosan mondja el.

Elnök: Ki mondta a kocsmában „ha te is olyan legény volnál mint én megmutatnám ennek a Deczkinek“?

Vádlott: Krajcsi mondta.

Elnök: Mondta Deczki, hogy 80 frtja van nála?

Vádlott: Igen.

Elnök: Mennyit ittak maguk ketten Deczki és maga?

Vádlott: 2 liter pálinkát ittunk és mindketten berugtunk.

Elnök: Magáról az esetről beszéljen.

Vádlott: Amikor Krajcsi agyonverte 50 lépésnyire lehettem Krajcsi utánam jött, balkezeében törött botot tartott, másik kezében kés volt. Azt kérte tőlem: „Leszel-e hű barátom“? Erre azt mondta „jere, megöltem Deczkit“. Visszamentünk ott megérkezve újból így szólt „lássuk hű barát vagy-e, itt a kés vágd el a nyakát“. Én nem akartam, amire ő Deczki arcára lépett és késével 8-9-szer a mellébe szűrt. Krajcsi ekkor elmondta, hogy mikor fejbe ütöttem, úgy tünt fel, mintha hamuba ütnek, mikor a testébe szurttam,

Folytatása a mellékleten.

Szerda, március 27-én.

Ujvidéki Hirlap.

3

mintha a kést dunnába döfném. Majd megkért ássak gödröt. En ezt sem akartam, de Krajcsi maga ásott bottal utóbb pléhkel. Mig Krajcsi a gödrött ásta, kocsizörgést hallottunk Krajcsi megkért nézzem nem e erre jön a kocsi? En pár léppéssnyire mentem, időközben a gödör elkészült és Krajcsi már fejével huzta a holttestet, én vissza jöttem és a lábánál fogtam mig a holttestet is a gödörbe tettük. Krajcsi utóbb a tarisznya sziját vágta le és magához vett mindent. A ládat nekem adta, hogy vigyem, majd megkért dobjam a ládat a kutba. En tényleg bele is dobtam, csak a pléht tartottam magamnál. Krajcsik többször hengegett azzal is, hogy katonakorában egy káplárt megölt, de azt is elmondta, hogy Palánkán három embert, Hudecet, Lovászit és testvérét megfogja ölni, mert ezeknél pénzüik van. Majd éjjel baltával megöli ezt a hármat.

Elnök: Krajcsi azt mondta, hogy maga a kést, a kezéből kivette és azzal leszúrta?

Vádlott: Nem igaz, sőt engem is agyonveréssel fenyegetett, ha elárulnám.

Elnök: Bántotta Deczkit?

Vádlott: Még a kis ujját sem, Krajcsi hazudik.

Elnök: Mennyi pénze volt magánál?

Vádlott: 3 frt. 45 kr.

Elnök: Mennyi pénz volt Krajcsinál.

Vádlott: 2 frt 45 kr.

Elnök: 40 frtot találtak Krajcsinál és ő azt mondta, az övé.

Vádlott: Nem igaz.

Most a két vádlottat szembesítik. Minden szem a két vádlotton függött, de azok csökönyösen megmaradnak vallomásaik mellett. Hlusik folyton Krajcsinak a szemébe vágja: „hazudsz” egy „szó sem igaz”.

Ezután a tanu kihallgatásra került a sor. Oszvatics Ferenc, Balázs István, Balag Tamás, Balag Tamásné, Varga Mihály, Virág József, Virág Márton, ifj. Virág Márton, Virág Anna, Hezák András, Krajcsi György, Hudecz József, Klovác András, Cselovszki János, Vajda Pál, özv. Deczki Györgyné tanuk lényegtelenül vallanak.

A kir. törvényszék a kérdőpontokat állapítja meg.

Popovits főügyész helyettes tartalmas és tömör vádbeszéde után

dr. Nemes Sándor tartotta hatalmas, kétóráig tartó vádbeszédét:

Mélyen tisztelt esküdt bírák! Nem tagadom, hiszen valószínű, hogy egész valómon meglátszik, hogy erősfokú félelem és aggodalom fog el védői tisztet nehéz kötelességének teljesítésénél. Súlyos felelősséggel jár. Kiontatott egy emberélet, melyért a vád mélyen tisztelt képviselője egy másik emberéletet követel. Elvonultatom magam előtt, t. esküdt urak, az események láncolatát. Felveszem a bonckést, kisedem a vád alaktalan hústömegéből annak gerinczét, husát és minden cafatját s felteszem lelmem mérlegére, hozzá a legsúlyosabb nyomtatékokat, vádlott ellenszenves személyiségének hatását, mig a másik oldalra a polgári észjárás kétszer kettőjét: a józan gondolkodást s a tények logikáját és a gyilkosság serpenyője nem ereszkedik alá. Remélni és hinni mertem én is, hogy a súlyokat a vádhatóság tisztelt képviselője ilyen szörnyű nehéz kérdésben, ha nem is jogilag, de legalább logikailag fogom hallani a vád képviselőjétől, tulajdonképen mi is az előre megfontolt szándék? Ezt azonban nem hallottam. Engedjék, hegy én pótoljam ezt, midőn ennek értelmét jelzem. Előre megfontolt szándék azt jelenti, hogy előre megfontolt, előre tervezett, előre mérlegelt tett követetett el, melynek következményeit és utasításait előre meggondoltak. Szóval praematúció Prae a megelőző időt jelenti, meditáció alatt pedig nem csupán a gondolatot kell érteni, hanem a szándékot mely érettebben megfontolva határozottatott el, mely a lélekben megfontolás által érlelődik meg és a gondolat megfogalmazása és az akarat és annak végrehajtása közt bizonyos idő telt el. Mennyinek kell ezen időnek lenni? A mi törvényeink e tekintetben számszerint nem intézkednek. De tudom, hogy kűtfök és

külföldi törvények igenis intézkednek. A pápai törvény a gondolat elhatározása és kivitele közt hatórai időt állapít meg, van külföldi törvény, mely 24 órai időt kíván. Tudományos kűtfök a gondolat megfogalmazása és kivitele keresztülviteléhez egy éjet kívánnak meg. A lázasan működő agyra az éjjel hozza meg a nyugalmat. Az életben is döntő lépéseknél rendszeren előbb alszik egyet az ember. Az érlelődés processzusa maga nyilvánvalóan egy bizonyos időpontot követel meg, mig megérlelődik. De feltétlenül megkivánja, hogy az elhatározás és a kivitel közt az ész uralma visszaszálljon. Külső motívumokból rá lehet ismerni, hogy a szándék előre meg volt-e fontolva, de ép úgy arra is hogy a véres gondolat nem volt küzdelemben az észszel. Ezeket a körülményeket az esküdt uraknak a figyelmébe ajánlom. A vád mélyen t. képviselője, merem állítani, csak oda dobta, hogy védcemlen előre megfontolva cselekedett. Am indokolni is kell. Hatást nem akarok kelteni, de a vádhatóság képviselője idehozta mindazt, a mi a végtárgyalási termen kívül áll, mig Önök esküdt uraim, csak azután ítélnék, a mi itt e teremben, a főtárgyalás folyamán történt, a mit itt hallottak. A közzvádó ur hatást keltés céljából elmondta, mint találtak a holttestet, az arca és lába a gödörből kilátszott, arcát a vér borította, és hogy mindjárt tisztában voltak, hogy emberies mivoltukból következtetett vadállatok borzalmas gyilkosságot követtek el. Mig csak az hiányzott: hogy a gyilkosok tettét a vigyorgó hold látta és hogy a hullát a tarka kutya kaparta ki. Az előre megfontolt szándék azért még nem gyilkosság, mert borzalmasan követetett el a tett.

Gombostűvel is lehet gyilkosságot elkövetni. A vádhatóság a vád további fundamentumára azt is elmondta, hogy első percre látták, hogy gyilkossággal van dolguk. Hajmeresztő jelenetek tárultak eléjük, gyilkosság a legborzalmasabb fajtájából és a gyilkosok meg az áldozatot ki is rabolták. Szóval miudjárt tisztában volt, hogy gyilkossággal és rablással van dolguk. Ennek a bűnpernek az a szerencsétlensége, hogy a helyszíni szemle az áldozatban nem a megöltet, hanem a meggyilkoltat, a táskát elvitelében nem a lopást, hanem a rablást látta.

Kiváncsi vagyok, melyikük az esküdt uraknak hallotta, hogy egy tanu is azt mondta volna, hogy Krajcsi tettét előre megfontolva volna? Senki.

A tényállás sem úgy adódott elő, amint megtörtént, hanem úgy, hogy mikor Hlusik visszajött Deczki ott hörgött szétforgácsolt koponyával. Megkérdeztem a boncoló orvostól, hogy a fején ejtett sebek halálosak voltak-e? És a válasz az volt, legkevésbé sem, mert csak a fejbőrt hasította meg. Szóval halálos nem volt. A botütések még halált nem idéztek elő. A vádhatóság vádját két tetőre építi: gyilkosságra és rablásra. Ha Krajcsi előbb vette volna el a tarisznyát és a Deczkinél levő ingóságokat és csak akkor ölte volna meg, akkor nem volna rablás, de mivel előbb ölte meg, úgy gyilkosság is, rablás is. Fnrca egy kis okoskodás ez s a vád ezt a kettős tetejű terhet nem bírja el. Három főmomentumot kell megkülönböztetni. 1. Mi módon történt az akarat megszületés, 2. Miképen tervezett érlelődött a szándék és 3. Miképen hatottatott végre?

A fennforgó külső jelenségekből előre megfontolt szándékot nem lehet állítani.

A kocsmában összejön 3 drótos tót, véletlenül találtak ott, utjuk nem a csárda, oda csak bementek. Deczki nemsokára való elutazása feletti örömeben pálinkát rendelt, és megkínálja a két vádlottat, Hlusik elfogadta, Krajcsi nem, ő kimegy az udvarra dolgozni, majd visszajövet kiflilit vesz és az eszi. Utóbb 1/2 liter bort ivott. Háromnegyed órával utóbb a csendörök jöttek és már ittas állapotban találta a vádlottakat. Szándék fogalmánál be kell következnii annak a feltételnek, annak a sine qua nonnak létezni kel, a mikor az akarat számba vétetik, ez a szabad akarat. Mikor születtek a bűnös gondolatok? Ivás előtt bajosan, hisz nem is tudták, fog-e Deczki a koc-

mában inni, másrészt utjukat folytatták volna és aznap eljutottak volna még fényes nappal Palánkára. Ivás közben tán? A szabad akarat az italtól felhevülve, affektusoktól megtámadva van. A megfogamzott gondolatot pedig érlelni kellett. Hol történhetett ez, mikor folyton ittak, énekeltek, táncoltak, jókedvűek voltak? És összefér-e az emberi kedélyvel, hogy mikor mulat, setét gyilkossági gondolatokkal foglalkozik? Az emberi kedély olyan mint az oceán tükre. Kis dióhéj eltáncol rajta, mig a belső vihar fel nem szántja és csak akkor ver nagyobb habokat. Gyilkosság rablás akkor fogamzik, ha a kedélybee vihar dul. A kocsmároséknak észre kellett volna valamit venni, hogy sugdoztak volna vagy bármi mást. És félig ittas ember nem tart discretiót. És mikor érlelték volna meg?

Például én gyilkolni akarok, az uton fogok-e gyilkolni, fogok-e annyit inni, hogy berugjak? Valamit iszom, hogy erőt meritsek. Ha összebeszéltek volna és Hlusik sokat ivott volna, Krajcsi megmondta volna, ne igyál annyit. Ezek az emberek ilyen körülmények közt megfontolhatták-e volna azt az elhatározást, a melyet a büntető törvény megkövetel? Nem, ez nem lehetséges. Megbeszéltek-e közösen, ha majd elmennek az uton, megölik? És a vádhatóság azt állítja, hogy meg is egyeztek, hogy az uton megölik. Pedig Hlusik tanuk vallomása szerint is erőlködött, hogy az istállóban aludjanak, ott csak nem ölték volna meg mert hamar fülön fogták volna őket, az első jajsztó meghalották volna a ház többi lakói és így nem kapták rablás vágyuk értékét, sőt személyes biztonságuk is veszélyben lett volna.

Hlusik előre ment. Setét van. Nem is tudhatta, hogy Krajcsi utánna jön-e a kiszemelt áldozattal. Ha megbeszéltek közösen, nem beszéltek volna meg, hogy Krajcsi Hlusik segélyét igénybe veszi? Ez paraszt észjárásnak nem felelne meg. 300 lépésre a csárdától történt az eset, szóval a csárdától oda és viszont a csárdáig is el lehet látni. Télen a hanghullámok könnyen mozognak, és meghallani minden szót. Lehetséges-e, hogy ezek nem-e viszik az áldozatot, ha már pár száz lépéssel tovább nem mehetett, a szántóföldekre hogy meg ne lássák, hanem az országuton ölik meg? Nem-e állítanak őrszemet? Gyilkosok ilyen örültséget nem követnek el. Ha nem volt előre megfontolt úgy ne beszéljünk gyilkosságról. Az eszközt is máskép választották meg

Először is az előre megfontolt szándéknak meg kell állapítani, hogy milyen eszközt használok?

Botot?

Krajcsi, — megvallom, ez az élesesű ember — ilyen bután cselekedett volna? A szegény Deckit nem kellett bottal leütni, nem-e lett volna egyszerűbb, ha bicskáját belemártja az előre kitapogatott helyre, a szívébe? Mi szükség volt, bottal verni, hogy azután 15 szurást ejtsen? Mindebből kiviláglik, hogy az eszköz nem volt meggondolt tárgy.

Tisztelt Esküdtbírák! Mindezekből a külső jelenségekből, melyek tagadhatlanok, feltétlenül megállapítható, hogy Hlusik Krajcsival össze nem beszéltek, a gyilkossági szándékot előre meg nem fontolták. Nem vagyok ugyan Hlusik védője, de a tények megállapításánál szükségesnek tartom azt az egy lehetőséget is megbeszélni, hogy Krajcsi maga követte el előre megfontolt szándékkal a gyilkosságot, hogy azután áldozatát megrabolhassa. Bátor vagyok a mélyen tisztelt esküdt urak figyelmét azon körülményre felhívni, hogy nemcsak közösen előre meg nem állapodtak, hanem ezek a körülmények teljes bizonyítékául szolgálhatnak, hogy ha maga is követte el, nem előre megfontolva követte el.

Tegyük fel, egyedül követte el a gyilkosságot, taglalunk kell, hogy a szándék hol fogamzott meg?

A kocsmába térés előtt nem, mert nem tudták, fog-e Deczki oda betérni és ha igen iszik-e?

A kocsmában? A hely nem volt ott alkalmas, a viszonyok még kevésbé, nem volt ideje, hogy visszavonultan töprengjen. Együtt énekeltek, táncoltak, ittak és így ilyen nagy,

emberi életben epochális tett kieszeléséhez, megfontolásához nyugalom kellett. A feltétlen szabadság, a milyent a jogi fogalom megkövetel, nem volt meg. Nem lehetett előre átgondolt, tervszerű, csak ötletszerű, rögtönzött, ez pedig kizárja az előre megfontoltságot,

De hogy is történt? Leüti bottal, nem beszél meg Hlusikkal, maga üti le, nem akar osztozni Hlusikkal és mikor teljesen védtelenné tette, Hlusik után rohan, megbizva bizalmasának, barátjának és elhívja egyedüli szemtanúnak, hogy gyilkolt!

Lehetséges ez, hogy valaki beárulja magát oly módon, hogy a terve kivitelének a közepén a mikor még Deczki élt, tanut, hív? Lehetséges-e, hogy a leütés után, ha gyilkolni és rabolni akart, ott hagyja a hasznát, a miért a lelkét adta el az ördögnek, hanem tanut hív magának? Hisz megölte volna előbb, kirabolhatta volna előbb, és csak azután lehet volna Hlusik után. De ő elhívja az egyetlen tanut.

És most tényleg az egyetlen tanu, a ki az esetet látta, ellene vallott. Egy gyilkos így nem járhat el. Vagy azért hívja a gyilkos a tanut, hogy megossza vele, a mit saját lelke árán szerzett?

Nem-e lett volna egyszerűbb, ha az ügyis beruggott ember zsebéből egyszerűen kilopta volna a pénzt? Minek ölt volna, nem tudta volna kirabolni?

Egy gyilkos áldozatát leüti, tehetetlenné teszi, azután kirabolja és ott hagyja, ha a törvényszék elé kerül a dolog, azt mondhatja más rabolta ki, és ez könnyebben elfogadható mentség.

A vádhatóság mélyen tisztelt képviselője, azt mondta, hogy a végcél a rablás volt. A gyilkos brutalisan megöli áldozatát, azután első dolgát képezi, hogy megrabolja, míg Krajcsi ellássa, eltemeti és csak e közben botlik a táskába akkor jut eszébe, hogy ez árulója lehetne, és ha már más nem árulja el, ezek az ingóságok se legyenek árulói, levágja a táskát és megsemmisíti mi van benne, hanem átadja Hlusiknak.

Ennek az embernek, tisztelt esküdtbírák, a célja még csak a rablás sem volt. Tehát mi állja volt? A bűnnek, a bűnösnek is megvan a maga pszichológiája, mint mindennek a természetben, mint oknak és okozatnak, mert ok nélkül nincs okozat.

A cselekedet a cél irányítja. A ki rabol, azt haszonból teszi. A ki öl; gyűlölségből, bosszúból öl, azt a gyűlölség irányítja. A rabló az hamarosan végez áldozatával, megteszi az óvintézkedéseket, melyek áldozatának a halálát biztosítják. A ki gyűlölségből gyilkol az áldozatának halálát kívánja, a ki gyűlölségből gyilkol, az brutális, az nem nézi, hogy késével a sárba vagy husba szur-e, abból kihalt minden nemesebb érzés.

Ez az ember jóviszonyban volt Deczkiel. Bizalmasak voltak a legutolsó pillanatig, mert mikor Deczki tántorgott, bizalommal fogadta el Krajcsi támogatását. Ok gyűlölségre nem volt Deczki sobasem bántotta, honnét ez a brutalitás? A ki rabolni akar, az nem cselekszik így.

Tisztelt Esküdtbírák! Szembe állítom ezt a tényállást, azzal amit a vádhatóság épített fel, aminek tarthatatlanságát, azt hiszem, meggyőződéssé tettem.

A vádhatóság felállította a vádat és ebből fejtette le cselekvésének minőségét, hogy Krajcsi a mit ma mondott, mind hazugság. Önök tán el fognak itélni de nyílt lélekkel kimerem mondani, hogy mindaz, amit Krajcsi ma itt elmondott, mind hazugság volt.

És Hlusik igazat beszélt-e?

Hlusik a főbb vonásokban igazat mondott, ő a tettehez hozzá nem járult! Mi tehát a tiszta igazság? Az amit Krajcsi a vizsgálat alatt mondott! Én a ki a vád alapját megakarom dönteni én is egyetértek a vádhatósággal, mind igaz, a mit a vizsgálat során mondott és egy szó sem való, amit ma mondott. vádolt! Ha az igaz amit ő akkor mondott, azt úgy kell venni, amint mondotta.

A főtárgyaláson sem merültek fel külső bizonyítékok, egyedül a vádoltak vallomása-

nak összegezéséből. Ha ebből akarjuk — az igazságot kideríteni, azokat úgy kell venni, a mint vannak. Vagy el kell fogadni egészben vagy sehogyan sem. A vádhatóság is igaznak fogadta el mindaddig, míg Krajcsi a rablásról beszélt, onnan a vádhatóság szerint, valótlant mondott.

A három drótos tót elindult a korezmából, egyik előre ment, a másik kettő hátul. Hátul maradt Krajcsi Deczkiel. Deczki ittas volt. Krajcsi mint rokona felebaráti és rokoni kötelességből támogatta és segítette. Deczki rosszul lett, Krajcsi először is, másodszor is felemeli, amikor rosszulléttől elesett, és tovább mennek. Deczki újból elesik, és a hátán hordott teher, pléh, vas, csizma esés közben megüti és a részeg ember azt hitte, hogy Krajcsi ütötte meg. A részeg ember nem sokat gondolkodott, hanem végighuzott egyet Krajcsin, ez ivott, izgatott volt, felhevült az italtól, érzékeny is, az ütés fájta is. — dühbe jön, végig huz Deczkin. Összesik. Azután szól hozzá, nem felel, hörög, Krajcsi erre gyufát gyújt, és látja Deczki fején a rémséges szakadást, megijed, hogy mit is cselekedett, nem szalad a táskája után, hanem megrémülten szalad Hlusik után és elmondja mit tett és hogy elmegy és feladja magát Palánknak. Hlusik azt mondta: „Ne add fel magad, erről csak mi és Isten tudunk.“ Azt hitték, hogy meghalt, De mikorra odaérnek látják, hogy még hörög, hogy még él, erre Krajcsi félve az üldözöttestől, esztét veszve, hogy megtudják, szúrt, hogy hányszor, azt ő sem tudta.

Igy magyarázható meg, hogy ily brutalisan járt el, szúrt öntudatlanul, beszámíthatatlanul, mint a répvágó vágott bele, 15-ször is, pedig egyszer is elég lett volna. Elásták. Bot, lapát volt a kezükben, áshattak volna nagy gödört és teknőnyt vágnak ki, mikor méternyt is áshattak volna, a fej, a láb künn van, sőt a táskáját is rajta felejtették. Kőrmével kaparták a földet, elfödelték, setét is volt, és mikor már elhantolták, feltűnik a remény, hogy csak Isten tudja a bűnét! Új kíváncsiak támadnak lelkében, megbotlik a táskában, hogy künn ne hagyja, ha már a holttest nem lesz árulója, a táska se legyen az, levágja és átadja-e vagy nem Hlusiknak, nem kereselem. Így történt.

Ha rabolni akart volna, több óvatossággal járt volna el; magához vette a tepsit, a bográcsot, melyen mintegy névjegyként van, hogy ezt Deczki csinálta és hazaviszi oda, hol Deczkit ismerik. Hol a meggondoltság. Azért vette a táskát, tepsit, bográcsot magához, mert úgy gondolkodott, kár volna érte ott hagyni.

Leütötte indulatból, megölte félelemből és elvitte ingóságait később támadt birtágyból.

A büntető trv. 344. szakasza a rablást definiálja. Ha elfogadjuk, hogy az ölés így történt, ami különben meg telt Krajcsi vallomásának, akkor ő egy holttesttől vette el a tárgyakat. Nem erőszakkal, tehát lopást követett el. Minthogy csak 40 frt. volt a lopott dolog, tehát a lopás vétségét követte el. A főügyész helyettes ur azt mondja, hogy 77 frt. volt és nem 40 frt., mert Deczki azzal dicsekedett, hogy neki 80 frtja van. Ezzel szemben figyelmébe ajánlom az esküdt uraknak a lefolytatott főtárgyalás bebizonyított azon tényét, hogy Krajcsi és Hlusik reggelig a pusztaságon aludtak. Palánknak pedig rögtön Virágékhoz ment, honnét három napig nem mozdult ki, ha költekezett, csakis Virágéknál tette, ott pedig sokat nem költött. A mi pénz nála volt, hozzáadva amit elköltött, adja a mi Deczkinél volt. Találtak 40 frtot. Egy halért és pár liter borért 37 frtot nem költhetett el. Ez 50 frton alul van, tehát lopás vétségét követte el.

Meglehet, hogy Hlusik több szavahihetőséget, több bizalmat kelthetett, de minden szavát nem kell elfogadni. Az nem mind a szentírás. Bizonyítja a mai végtárgyalás, hol egyetlenegy igaz szó sem mondatott el. Krajcsi például azt is mondta, hogy ő megölt egy fűhert, ő azt is mondta, hogy ő még három meg fog ölni. Ez pedig mind nem igaz. Ő csak kérkedhetett Hlusik előtt, hogy többet vitt el a táskából. A pénz származását senki sem

látta. Hlusik vallomása nem fogadható el, nincs bebizonyítva, hogy lopás történt-e egyáltalán?

Nem kereselem a hatást, az észre a gondolkodásra iparkodok benyomást kelteni, nem akarok védecem irányában rokonszenvet, sajnálkozást kelteni, de tény, hogy bűnperének a szerencsétlensége az a helyszíni szemle volt.

Igen jól alkalmazható erre az esetre a Poloniusról szóló mese. Mikor Polonius azt mondta valakinek látod ezt a felhőt, hogy hasonlít az elefánthoz? Egy másikhoz ugyanarra a felhőre mutatva így szólt? látod ezt a felhőt, hogy hasonlít a balhoz?

Roppant fontos ily esetben az elfogultság, az autosuggestió és suggestió: A főügyész helyettesel egyetemben a helyszíni szemle konstatálta mindjárt, hogy gyilkosság történt. Krajcsi már akkor mint gyilkos szerepelt, és folyt a vizsgálat a gyilkos ellen, meghozták vádhatározatot gyilkosok ellen, és így itt állanak ma mint gyilkosok. Ha Polonius azt mondta volna, hogy leütötték Deczki, akkor tán csak halált okozó súlyos testi sértésről, e lopásról lett volna szó!

Nyugodtan nézek a hozandó ítélet elé megvagyok győződve hogy az esküdt urak kik távol álanak a dologtól, a száraz tényalás szerint folynak itélni és minősíteni. Inkább az enyhébbet fogják kimondani, Mint súlyosat.

Mélyen tisztelt esküdt urak! Nem akarom megismételni a kérdőpontokat, felvetem, én kérem ítéljenek és minősítsenek oly értelemben.

A rendkívül hatásos, tudományos fejtegetésekben bővelkedő meggyőzően előadott védőbeszéd úgy az esküdtzsekre mint a nagy hallgató közönségre mély benyomást tette.

Dr. Nemes Sándor védőbeszéde után az elnök a tárgyalást másnap reggel 9 órára tüzte ki.

Másnap szombat reggel 9 órakor a tárgyalás **Zombory László**, Hlusik védőjének, jogi érvekben gazdag, terjedelmes szép védőbeszédével kezdődött, melynek kivonatát a következőkben adjuk:

Mélyen tisztelt esküdt urak! Midőn azt a megtiszteltő megbízatást kaptam, hogy Hlusik István iratait áttanulmányozzam, aggodalom fogott el, hogy a reám mért tisztnek megfelelhettek-e? Vannak sokan kik azon csodálkoznak, hogy akad védő, ki ilyen elvetemedett emberrel szemben a védelem nehéz feladatára mer vállalkozni. De azok, a kik így gondolkodnak, tévednek. Mikor a vád lezárattott, hallottam a hatalmas vádat, és kétség fogott el. A vádhatóság vádjában foglaltakkal azonban nem értek egyet. A védelmem főszékőze, melyben a vádhatóság is segítségemre volt, a II. rendű vádlott saját beismerése és őszinte, igaz szavai. Erre alapítom védelmemet. A vád az: hogy Hlusik István Krajcsinak a gyilkosságban és rablásban segédkezett. Hogy követett-e gyilkosság és rablás, hogy igazoltatott-e ezen vád, védőtársam fényesen dokumentálta annak ellenkezőjét. Először is a gyilkosság bűntettéről, annak fogalmi meghatározásáról akarok beszélni. Ezer esztendeje vajudik a kérdés, mi is a gyilkosság? Pedig ma is ott vagyunk, mint 1000 év előtt. Nem tudjuk meghatározni azt az elválasztó vonalat, a melynél a gyilkosság kezdődik, védőtársam nagy tanulmányokat tett külföldi törvényekben, egyes eseteket is hozott fel, melyekből kitűnik, mi nevezhető gyilkosságnak? De az a kardélességű elválasztó vonal gyilkosság és emberölés közt még ma is eldöntetlen és nem tudjuk megállapítani, mikor billen át. Nehéz kérdés, melyet mi meg nem dönthetünk. A gyilkosságra ezek az itt felhozott körülmények nem elégségesek. A lelki motívumok, a mi az elhatározás és keresztülvitel alanyát képezik, esetben nem állapítottak meg. A vádhatóság t. képviselője elébe tárta önöknek azokat a gyanúkokat, a melyek védecemre nézve, mint tettestársra gyanúkokat képeznének. És védőtársam kellő értékre szállította le a vádat. Szándék nem is fordult elő. Védőtársam meggyőzhete önöket, hogy itt gyilkosság nincs, de én is reflectálok erre. Az I. és II. rendű vádlott közt párbeszéd folyt le: „ha te is olyan legény volnál, mint én, tudnám mit csinálnék.“ Ezt a nyilatkozatot egyik a másikra hárítja. Tegyük fel, hogy ez igaz, mit kell következtet-

ni, hogy azért biztatták egymást, mert borzasztó cselekedetre volnának képesek, ha rokonlelkeket találnának. De az I. rendű vádlott azt is mondta, hogy ő megöl még hármát, és ha ez a gyilkosság be nem következik, akkor az I. rendű vádlott szószatárkodásaira senkisésem ad semmit. Az egymás közli hengegést a narmadik megölésére vonatkoztatni nem lehetett. Milyen körülmények közt mondták ezt? Indulnak hazájukban, betérnek a kocsmába, jól meguzsonáznak, pedig nem igen szoktak jól lakni, és ott a kocsmában bucsuznak, hisz indulnak a görbe országba, énekelnek, táncolnak. Ilyen lelki állapotban nem gyilkolnak, ilyen virágzó kedvben, ilyen borzasztó bűncselekedetet nem eszelnek ki. Részegek voltak és szájuk eljárt. Gondolkozhattak-e az eszközökről? Nem. A vád ezt mondta, hogy leittattak Deczkit, védecemet pedig azzal terheli, hogy míg Deczki több fraklit ivott, védecem az ivást csak markirozta. Ez nem igaz. Deczki rendelt, ő fizetett. Ha azt az intenciót hordta védecem magában, a mit a vád neki imputál, úgy ő lesz volna a zsenerózus házigazda. Deczki ivása mitsem bizonyít. Jobb körökben is ikszer előfordul, hogy egyik másik inni nem akarván, az ivást csak markirozza. Egy szóval sincs a leittatás szándéka bizonyítva annyit ivott, a mennyi jól esett. A vádhatóság új morzsolásról is tud. Pedig nincs kiderítve, hogy a fizetéskor történt-e ez az új morzsolás vagy amikor a pénzszacskó előtte volt. Ezzel csak azt akarták jelezni ki lesz az, aki fizet? Az előre megfontoltság be nem bizonyítható! Az a kérdés van még hátra védecem mint bűnsegéd vagy mint bűnpártoló működött közre? A bűnsegéd és bűnpártoló fogalmat nehéz egymástól elválasztani. A vádhatóság védecemet mind a két deliktumban mint bűnsegédet vádolja, én azonban csak bűnpártolásnak tekintem. Kicsoda bűnsegéd, ki bűnpártoló? Bűnsegéd az, ki a vétség elkövetését szándékosan elősegíti. Egy szobában például rabolnak, egy valaki az utcán vigyáz, ő nem dolgozik, nem tettes, de megkönnyíti a dolgát. Ez bűnsegédség. Másik faja a bűnsegédségnek az, ha valaki valami elkövetett bűnnél segítséget ígér akár anyagi haszonért, akár anélkül és mindezt szándékkal. Védecemnél összebeszélés nem fordult elő. A csárdából történt távozáskor ő ajánlotta leginkább hogy háljanak meg ott az istállóban. A megbeszélés megállapodás az lett volna, hogy elviszik egy távoleső helyre, azzal, hogy ott akart háljni, elalott attól, ha megbeszélés lett volna.

Balog Tamásné esküvel vallotta, hogy ő az ott maradás mellett szólt. Ha gyilkolni akartak volna, az éjjelt használták volna fel. Nem voltak összebeszélve, hisz a kettőtől távol, félreeső uton ment védecem. Egy ember, aki nem törődik, mi történik a másik kettővel, az összebeszél? Ezek a körülmények igazolják, hogy nem tudta, mi történik!

Ha az I. vádlott valótlanságokat és valókat tartalmazó védekezéséből ezt a részt kivesszem, hogy I. rendű vádlott utána szaladt és előbb ígéretét vette, hogy „barátom vagy-e” és csak akkor mondta, hogy megöltem, akkor ez védecem ártatlanságára fényes bizonyíték. Mikorra odaért, az már levolt útve. Krajcsi kést adott Hlusiknak, hogy vágja el Deczki nyakát. Ez borzadva visszaautasította ezt, erre Krajcsi véghez vitte tettét. Ha cimborák voltak, segítenie kellett volna.

Minden embernek kötelessége megakadályozni, minden embertársa személye ellen irányult támadást, de nem hivatásos kötelessége, de nagyon meggondoljuk, hogy harmadiknak keveredjünk és az egyiknek szánt késszúrásokat mi kapjuk-e meg. Védecem csak nézte, fürte. Passzió magatartásából ítélve bűnsegéd nem is lehetett.

Védőtársam helyesen jegyezte meg, hogy véletlenül akadtak a táskához. Akkor jutott csak eszükbe, hogy bűnjelt képezhet. Nem rablási szándékból vitték el a táskát, hanem hogy nyoma vesszen minden jelnek és csak mikor a táská már rég nála volt, az uton jutott eszükbe, hogy ott pénz is van és csak ekkor vették azt ki. Ha tehát sem gyilkosnak, sem rablónak, sem segédnek nem tartom, az következnek, miért ül itt 4 hónapja? A holmi egyrészt elvette, segítette elföldelni, ez a bűne, ő bűnpártoló volt. Elrejtette a tárgyakat, a hatóság nyomozását

lehetetlenné tette, ez a különbség a vádhatóság és az én felfogásom közt. A kuria megállapodása az: ki egy megölt ember elföldelésénél segédkezik, az bűnpártolást követ el. A bűnsegédre a büntetés borzasztó, míg a bűnpártolóra csekélyebb. A 77. szakasz itt alkalmazható. I. rendű vádlott késsel és bottal jött hozzá, sőt azt mondta, ha tudnám, hogy elárulnál, téged is megölnék, védecem lelkében az egyensúlyt megrendítette, felfogását megzavarta és életének testiépsége fenyegetve volt, szóval beszámíthatlan állapotban volt.

A vádlottak hidegvére kell, hogy Önöket meggyőzze, hogy ezek nem gyilkosok, nem rablók. Ha sírnának, azt mondanának, komédiáznak. Védecem őszinteségének, igazmondásának tanujelét adta. Tudom, hogy a főügyész helyettes ur, mint az államhatalom képviselője nagyobb tekintély Önök előtt, mélyebb benyomást tesznek szavai Önökre, míg én védecem őszinteségével harcolok. Kérem védecem felmentését.

A hatóságos védbeszéd után Popovits főügyész helyettes replikája után dr. Nemes Sándor és Zombory László szólaltak fel újból, mire az esküdtek tanácskozáshoz vonultak vissza.

Másfélórai tanácskozás után a következő verdiktet hozták:

Krajcsi János bűnös a gyilkosság és a rablás büntetésében.

Hlusik István bűnös a gyilkosság elkövetésénél mint bűnsegéd, és bűnös a lopás büntetésében.

Erre a vádhatóság és a védők a büntetés kiszabásához szoltak hozzá.

A kir. törvényszék déli 2 órakor déri csendben hirdetteki az ítéletet:

Krajcsi Jánost életfogytiglani fegyházra, kiszabadulása esetén a kiszabadulása napjától számított 10 év hivatalvesztésre és 2000 korona kártérítésre, Hlusik Istvánt 7 évi fegyházra és 10 évi hivatalvesztésre és mindkettő az összes költségek viselésére ítélte.

A közzéadott megnyugodott, a védők azonban semmisségi panaszt jelentettek be.

Kiadó laptulajdonos:

Dr. Nemes Sándor.

262. 1901.
szám.

Árverési hirdetmény.

Alulirt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy az ujvidéki kir. járásbíróóság 1901. évi V. 1924 számú végzése következtében Dr. Lusztig Nándor ujvidéki ügyvéd által képviselt Berg Alajos javára Csuresics Dávid ujvidéki lakos ellen 366 kor. 56 fill. s jár. erejéig 1900. évi december hó 31-én fogatosított kielégítési végrehajtás utján lefoglalt és 900 koronára becsült következő ingóságok u. m.: boltiárók nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek az ujvidéki kir. járásbíróóság 1900. évi V. 1924/2 számú végzése folytán 366 kor. 56 fill. tőkekövetelés, ennek 1900. évi december hó 1 napjától járó 6% kamatai 1/3% váltódíj és eddig összesen 45 kor 38 fill.-ben bírólalag már megállapított költségek erejéig Ujvidéken alperes üzletében leendő eszközzésére **1901. évi márczius hó 30. napjának déli 9 órája** határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatták s azokra kielégítési jogot nyertek volna, jelen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Ujvidéken 1901. évi márczius hó 14. napján.

Basch Sándor

kir. bir. végrehajtó.

612. 1901.
végrh. szám.

Árverési hirdetmény.

Alulirt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy az ujvidéki kir. járásbíróóság 1900. évi V. 451. számú végzése következtében Dr. Bruck Benő ujvidéki ügyvéd által képviselt Goldberger Samuel F. és fiai javára időközben elhalt Dausz Péter ellen — Dr. Lustig Nándor ügyvéd kinevezett ügygondnok által képviselve 546 kor. 78 fill. s jár. erejéig 1900. évi márczius hó 22-én fogatosított kielégítési végrehajtás utján lefoglalt és 653 koronára becsült következő ingóságok u. m. boltiárók nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek az ujvidéki kir. járásbíróóság 1900. évi V. 451/5. számú végzése folytán 546 kor. 78 fill. tőkekövetelés, ennek 1899. évi szeptember hó 11. napjától járó 5% kamatai 1/3% váltódíj és eddig összesen 102 kor. 11 fill.-ben bírólalag már megállapított költségek erejéig Ujvidéken lakos üzletében leendő eszközzésére **1901. évi márczius hó 30. napjának déli 1 1/2 órája** határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatták s azokra kielégítési jogot nyertek volna, jelen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 120. §-a értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Ujvidéken, 1901. évi márczius hó 15. napján.

Basch Sándor

kir. bir. végrehajtó.

609. 1901.
végrh. szám.

Árverési hirdetmény.

Alulirt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy az ujvidéki kir. járásbíróóság 1901. évi V. 266. számú végzése következtében Dr. Kovács Bódog ujvidéki ügyvéd által képviselt Kleesz József ujvidéki lakos javára Kleesz Ágoston és Kleesz Alojzin ellen 2000 kor. s jár. erejéig 1901. évi február hó 13-án fogatosított kielégítési végrehajtás utján lefoglalt és 619 kor. 30 fillre becsült következő ingóságok, u. m. szobatorok és kész plé-árak nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek az ujvidéki kir. járásbíróóság 1901-ik évi V. 266/2. számú végzése folytán 2000 kor. tőkekövetelés, ennek 1901. évi június hó 19. napjától járó 6% kamatai, 1/3% váltódíj és eddig összesen 133 kor. 50 fillérben bírólalag már megállapított költségek erejéig Ujvidéken alperes lakásán leendő eszközzésére **1901. évi áprillis hó 3. napjának déli 9 1/2 órája** határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-c. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatták s azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-c. 120. §-a értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Ujvidéken, 1901. évi márczius hó 24. napján.

Basch Sándor

kir. bir. végrehajtó.

